

HISTORISCHE VERENIGING BERGEN NH

Nieuwsblad

Augustus 2012

HISTORISCHE VERENIGING BERGEN NH

Agenda Najaar 2012

Donderdag 4 oktober	Lezing: Schilders in en rondom Bergen
Voor informatie: zie verderop in het Nieuwsblad
Zaterdag 29 september	Excursie: Philisteinse Molen
Zaterdag 20 oktober	Excursie: Historische wandeling
Centrum Bergen
Zaterdag 10 november	Excursie: Petrus en Paulus kerk

20-jarig jubileum

Volgend jaar (2013) viert de Historische Vereniging Bergen NH haar 4e lustrum.

Ja, u leest het goed; in 2013 bestaat de vereniging 20 jaar.

Wij willen dit graag op een spectaculaire manier met u vieren. Hiervoor hebben wij een jubileumcommissie opgericht, die bestaat uit: Niek Weel, Marry Ranzijn, Guillaume van Weele, Coos Ursem en Stella Schrijver.

Wat er precies gedaan wordt blijft voorlopig nog een verrassing.

Wel kan ik u alvast vertellen dat vanaf november maandelijks een berichtje in de Duinstreek en het Bergens Weekblad zal verschijnen dat onderdeel zal uitmaken van een prijsvraag.

In principe zullen de activiteiten worden toegespitst op de datum van zaterdag 15 juni 2013. Mocht de datum onverhoopt veranderen, dan zal dat in het eerste bericht in november worden vermeld. Vooralsnog proberen wij deze datum aan te houden, dus noteert u het alvast in uw agenda en probeer die dag vrij te houden. U zult er geen spijt van krijgen.

Graag willen wij via deze weg een oproep doen. Wij zoeken een enthousiaste man/vrouw met artistieke capaciteiten die ons kan helpen met het ontwerpen van een passende flyer.

U kunt zich aanmelden via mijn e-mail: stella-hvb@quicknet.nl

Met vriendelijke groeten namens de jubileumcommissie,
Stella.

Van de webmasters van de website

Er zijn eisen en wensen voor een nieuwe website geformuleerd. De huidige website is erg gedateerd. Het is niet de bedoeling dat de site zelf er anders uit gaat zien, maar ‘onder de motorkap’ zal alles anders worden. Het wachten is op de eerste ‘proeven’.

In overleg met de coördinator van de werkgroep zijn we bij wijze van proef gestart met een beknopte beschrijving van de Oude Begraafplaats die op te roepen is m.b.v. een QR-code. Dat is een soort vierkante barcode die met een mobiele telefoon gescand kan worden en leidt naar een website, of zoals ons voor ogen staat een specifiek voor dat doel vormgegeven beperkte site. Het resultaat is aan het College van de gemeente Bergen voorgelegd tijdens een recent bezoek aan de begraafplaats.

Daarbij is aangegeven dat wij bereid zijn meerdere monumenten te beschrijven in overleg met de gemeente, zodat er voor de gemeente nauwelijks tijd en kosten mee gemoeid behoeven te zijn. Na aanvankelijk getoond enthousiasme en een eerste gesprek o.l.v. wethouder Hietbrink, werd afgesproken een vervolgspraak te beleggen en daarbij o.a. een initiatief van de VVV mee te nemen. Inmiddels heeft de gemeente kenbaar gemaakt alles in een breed kader met ook de provincie en de totale gemeente te willen bespreken.

Qua tijdspad is alles nu helaas tot eind dit jaar opgeschoven. Desalniettemin willen wij de proef in een wat uitgebreidere vorm binnenkort vrijgeven.

Verschillende binnengekomen vragen van leden zijn op de site gepubliceerd: zie ‘Opsporing verzocht’ op de beginpagina. Oude vragen worden opgenomen in de rubriek ‘Vraag en aanbod’ onder het kopje ‘Allerlei’. De bedoeling is binnenkort meerdere vragen die aan HISTON gesteld zijn op de site te zetten. De vragen en antwoorden zijn vaak interessant voor een breder publiek.

In onze webwinkel kunt u nog steeds de in het verleden verschenen Kronieken en Themanummers (indien niet uitverkocht) bestellen, alsmede allerlei andere publicaties van de Historische Vereniging.

Wij houden ons sterk aanbevolen voor op- en aanmerkingen, niet alleen als het gaat om de website, maar vooral toch om de inhoud van wat op de website staat. En als u vragen heeft over personen of gebeurtenissen uit het (recente) verleden van Bergen, kunt u ze ook naar ons sturen via de e-mail.

Theo de Graaff en Fred Jostmeijer.

Nieuws van de redactie

Zoals u van ons gewend bent, ook nu weer een bijdrage over het reilen en zeilen van de Kroniekredactie. De portefeuille met kopij is redelijk gevuld, al kan het natuurlijk nooit teveel zijn. Wat dat betreft is het jammer dat op onze oproep voor auteurs aan de hand van de ‘Lijst van onderwerpen voor een publicatie’ nog weinig reactie is gekomen; het bleef in feite oorverdovend stil... Maar het spreekwoord zegt: “Wat niet is, kan komen”. Daarom hebben we de hoop nog niet helemaal opgegeven om langs deze weg nog eens auteurs aan te moedigen hun verhalen over het vroegere Bergen met 1500 leden te delen; de redactie is altijd bereid met het schrijven te assisteren...

De afgelopen twee nummers heeft u kunnen vaststellen dat op bescheiden schaal is gewerkt met kleur in de Bergense Kroniek. Een experiment dat wat ons betreft geslaagd is; ons blad heeft er een extra dimensie door gekregen. Met kleur kun je zoveel méér laten zien! Hopelijk denkt u er net zo over en heeft u van dat extra genoten. In elk geval ziet u er een stukje van de bescheiden contributieverhoging in terug.

Er wordt onderhand aan één themanummer gewerkt en aan het volgende wordt de eerste hand gelegd. Aan ons komende themanummer over de komst van Gas & Electric wordt door twee auteurs inmiddels de ‘beruchte’ laatste hand gelegd. Daarbij zijn we in afwachting van een hopelijk gunstig bericht van Liander op ons verzoek om een financiële bijdrage in de kosten. Met de in-beweging-gekomen energiemarkt buitelen de leveranciers over elkaar heen als het gaat om het binnenhalen van klanten. Liander is de netwerkbeheerder van onze energievoorziening, en daar mee de enige constante factor op die energiemarkt en zodoende is Liander voor onze vereniging het aangewezen aanspreekpunt om de uitgave van ons themanummer over de komst van energie in Bergen en Bergen aan Zee mede mogelijk te maken. In dit verband kunnen wij u alvast een geheimpje verklappen. Wist u dat Bergen één van de eerste, zo niet dé eerste gemeente uit de Kop van Noord-Holland is geweest die op het elektriciteitsnet werd aangesloten? Zo ziet u dat onze gemeente in meer opzichten als bijzonder mag worden gezien.

Het volgende themanummer “Oude Hof”, dat voor 2014 staat gepland, wordt inmiddels in de steigers gezet en wel door drie auteurs. Daarover een andere keer meer.

Rein van der Sluijs

Nieuws van de Oude Begraafplaats

Onze oproep in het vorige Nieuwsblad voor foto's van familieleden die op de Oude Begraafplaats liggen, heeft een verheugend aantal reacties opgeleverd. Foto's, bidprentjes, historische gegevens hebben ons archief weer wat completer gemaakt. Zelfs weten we nu dankzij een van de foto's dat we de rode steenslag op een van de graven, aangebracht na de restauratie, moeten vervangen door witte marmersteentjes. Hartelijk dank aan iedereen! We houden ons overigens nog steeds aanbevolen voor meer informatie, foto's, e.d.

In het voorjaar heeft het volledige college van burgemeester en wethouders een werkbezoek aan onze begraafplaats gebracht. Het was een ontspannen en informatieve bijeenkomst die tot een zeer positieve 'Burgemeester praat bij' in de Gemeentekrant heeft geleid.

We zijn er eindelijk uit hoe we de twee houten grafzerken (honderd jaar oud!) het beste kunnen conserveren. Na het raadplegen van ettelijke deskundigen volgen we de raad van de Rijksdienst voor Monumentenzorg op: impregneren met was en plaatsen in een grindbed. We voeren de werkzaamheden deze zomer uit.

Willem Jan Bleys

Terugblik op de Voorjaarsexcursies 2012

Koud, winderig en nat was de fietsexcursie die **31 maart** op zoek ging naar de **Sporen van Bello**. Toch waren er zo'n 70 mensen op weg gegaan langs het Noord Hollands kanaal, tegen de harde wind in. Herinneringen te over; nog eens extra versterkt door de prachtige fotoboeken, die Leo Rotthier van de geschiedenis van het treintje had samengesteld en die iedere groep bij zich had. Bijna niemand kende het herdenkingsbord van de gemeente Alkmaar, dat vlak bij de molen aan de Koedijker vlotbrug staat. Discussie ontstond waar het wachthok aan de van Borselenlaan had gestaan; het bleek, op foto's, zowel aan de noord- als zuidkant te hebben gestaan. Op het Plein laiden de gemoederen ook weer op; hoe was het Plein geweest en wat moest het zonder harmonie en brandweer, toch worden?

In het Parkhotel was het lekker warm; daar werden we opgewacht door Piet Mooij en Mart Henneke, die met dia's de ontbrekende informatie aanvulden en verlevendigden.

Zo kwam er toch nog een warm einde aan deze barre dag.

Flinke buien teisterden op **21 april** onze excursie naar **de Noorderhoeve**, maar er waren genoeg ruimten om te schuilen. Willen Jan Bleys was met het idee gekomen de hoeve te bezoeken, en, hoewel de hoeve een klein beetje buiten Bergen ligt, vonden we het een goed idee. Wat een prachtige plek is het, maar ook, wat een fantastisch werk wordt daar verzet. Een zorgboerderij, waar de cliënten met hart en ziel werken onder de bezielende leiding van David Borghouts. Deze begon met een bezielend verhaal over biologisch boeren, waarna we in kleine groepjes een rondleiding kregen en over alle aspecten van het bedrijf werden voorgelicht.

Ook de winkel deed goede zaken; waar koop je ook zulke lekkere yoghurt, karnemelk en kaas als daar, op de echte boerderij?

26 mei gingen we nog een keer naar het **voormalig vliegveld**. We hadden ons als commissie flink zenuwachtig gemaakt; de toestemming kwam maar niet rond. Maar het werd gelukkig een fantastische dag waar zo'n 180 mensen aan deelnamen. Er was een wethouder, er waren raadsleden, maar ook deelnemers die de excursie al voor de derde keer mee wilden maken.

Wat er met het vliegveld gaat gebeuren houdt veel mensen bezig. Mevrouw Annelies Koningsveld van het ministerie van Defensie liet hier geen misverstand over bestaan: de afstoting van het terrein door Defensie moet geld opleveren en er zal dus wel gebouwd gaan worden. Eldert Groenewoud verzorgde, samen met Lou Vrasdonk, een goed onderbouwde inleiding met beelden. Daarna werd er gewandeld over het terrein, waarbij ook de commandobunker werd aangedaan.

Of het de laatste keer was dat we het terrein bezochten weten we niet; bouwplannen worden in deze tijd vooral uitgesteld. We wachten het gewoon af, met de zekerheid, dat deze excursie altijd een succes zal blijven.

Marijke Kirpensteijn

Najaarsexcursies 2012

29 september gaan we weer eens, te voet, naar molen 'de Philistein'. Vanaf de Voert door het land van boer de Waard is het nog een flink eindje lopen. In de verte zien we hem al liggen, midden in de mooie natuur. Bij de molen worden we opgewacht door vrijwillig molenaar Gerard van Wieringen en oud bewoner van de molen Theo Hof. Naast een verhaal over de historie van de molen, vertelt Theo over het leven in en Gerard over het omgaan met de molen. Natuurlijk mogen we ook de molen bezichtigen die in 1959 door het laatste molenaarsgezin verlaten is. We lopen in kleine groepjes; tijd en plaats worden u na aanmelding nog meegedeeld. Stevige schoenen of laarzen zijn een vereiste.

Voor de VVV verzorgen een deel van de commissieleden vaak een **historische wandeling** door het centrum van Bergen; dat gaan we op **20 oktober** eens voor onze eigen leden doen.

We verzamelen bij het KCB- gebouw en verkennen het centrum van ons dorp. Je kijkt zo anders naar je eigen dorp als je de vele verhalen erover kent. De Kerkruïne op zijn brink, het Sterkenhuis, de Merelhof, het van Reenenpark en plan Meerwijk. Kortom ons mooie dorp wordt uitgebreid belicht. Vooral een excursie voor leden die nog een echte Bergenaar moeten worden.

Voor de plannen voor de **Petrus en Paulus kerk** definitief zijn, willen we de kerk nog een keer in zijn oude glorie bezoeken. Dat er in de kerk ingrijpende verbouwingen zullen gaan plaatsvinden staat wel vast; wat het precies gaat worden nog niet. Op **10 november** kunt u de kerk bezoeken, waarbij we een deskundige uitleg krijgen. U moet dan denken aan de kerk en het koor, de kerkelijke schatten en de kruiswegstaties en fresco's van Jaap Min. Ook de pastorie zal worden aangedaan. Misschien wel een laatste mogelijkheid om de kerk in zijn oude luister te zien.

Een paar dagen na de sluitingsdatum krijgt u de tijd en de plaats van verzamelen, samen met uw bewijs van deelname per e-mail (indien niet anders mogelijk wordt het thuis in de bus gedaan).

Uw deelname is geheel voor eigen risico. Bij voorbaat vrijwaart u de Historische Vereniging Bergen NH en de medewerkers tegen iedere aansprakelijkheid.

Bij verandering of afzegging kunt u 5818573 of 5812883 bellen.
Marijke Kirpensteijn

Lezingen

De Werkgroep PR & Evenementen heeft vastgesteld dat de afgelopen jaren de Najaarslezing op twee data werd gehouden omdat het aantal aanmeldingen van te voren zo hoog lag dat dit niet verantwoord in de Ruïnekerk paste.

Helaas hebben we moeten constateren dat de daadwerkelijke opkomst op de beide avonden beduidend lager was dan vooraf geraamd. Er zijn leden geweest die zich hebben opgegeven en niet op zijn komen dagen, vaak zonder bericht van verhindering.

Terugblikkend naar de werkelijke opkomst, bleek dat er met één datum had kunnen worden volstaan. Hierdoor werd er door de vereniging onnodige (extra) kosten gemaakt.

Op basis hiervan is binnen het bestuur besloten om in de toekomst één avond te plannen voor de Najaarslezing. In de Algemene Leden Vergadering van maart is hiervan reeds melding gemaakt. Omdat niet iedereen daarbij aanwezig was treft u dit bericht hier aan.

Om de leden vooraf te informeren over de plannen en de financiële verwachtingen voor het komende jaar, wordt de lezing in het najaar vooraf gegaan door een korte Algemene Ledenvergadering.

De Algemene Ledenvergadering in het voorjaar blijft daarnaast gewoon bestaan en wordt gebruikt om verantwoording af te leggen over het dan afgelopen verenigingsjaar.

Schenken of nalatenschap aan onze HVB

De verschillende Weggroepen waaruit de HVB bestaat willen aan de slag met projecten (waarbij o.a. ook de schooljeugd wordt betrokken) die de financiële mogelijkheden van de HVB door alleen contributie te boven gaan. Voor zulke projecten is extra financiële ondersteuning onontbeerlijk. Vele Bergenaren dragen onze vereniging een warm hart toe en mocht u zich daar toe rekenen, zoudt u dergelijke ondersteuning kunnen overwegen. Het is dan mogelijk om onder speciale voorwaarden geld aan de vereniging beschikbaar te stellen, door middel van een gift, een legaat of een erfstelling. We zetten die mogelijkheden even wat uitgebreider voor u op een rij.

Mogelijkheid 1 het vermaken van een legaat of erfstelling in uw testament.

Het is mogelijk om in uw testament een legaat of erfstelling ten gunste van de HVB op te nemen. Hiervoor is een notariële akte nodig.

Mogelijkheid 2 het doen van giften. (eenmalig)

Indien u eenmalig een gift/schenking doet dan kunt u het geschonken bedrag in uw aangifte inkomstenbelasting in box 1 aftrekken van uw inkomen van dat jaar, minus de voor u geldende drempel.

Mogelijkheid 3 het doen van giften in de vorm van een periodieke uitkering

Indien u jaarlijks een gift/schenking wilt doen, kan dat notarieel vastgelegd worden. U bepaalt dan zelf hoeveel jaar u wilt schenken, met een wettelijk minimum van vijf jaar. Deze schenkingen zijn in het geheel aftrekbaar binnen de aangifte inkomstenbelasting in box 1. Er gelden geen drempels.

Dit betekent voor mensen van 65 jaar en ouder, u 15,2% tot maximaal 52%, afhankelijk van uw belastbaar inkomen, van de belastingdienst terug ontvangt. Is men jonger dan 65 jaar dan kunt u 33,1%, tot maximaal 52% van de belastingdienst terug ontvangen, ook weer afhankelijk van uw belastbaar inkomen.

De Historische Vereniging Bergen NH is aangemerkt als een algemeen nut beogende instelling (ANBI) onder dossiernummer 11030. U kunt ons vinden op de site van de belastingdienst onder de Alfabetische lijst van Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI) Vanaf 1 januari 2006 zijn de erkende goed doelinstellingen in het geheel geen schenking -of erfbelasting meer verschuldigd over de schenkingen, legaten of erfstellingen die zij ontvangen. Als u overweegt mee te doen laat het ons weten, dan nemen wij graag contact met u op via onze voorzitter de heer N. Weel, telefoonnummer 072-5812106 of de penningmeester Marry Ranzijn telefoonnummer 072-5814228.

Historische Vereniging Leeuwarden

De Historische Vereniging Leeuwarden heeft via burgemeester Hafkamp contact met ons gezocht; in Leeuwarden is het gebruikelijk een keer per jaar een plaats te bezoeken waar een bestuurder vanuit Leeuwarden is benoemd tot burgemeester. Dit jaar was de eer aan ons.

Op zaterdag 23 juni jl. kwam de bus met vijfentwintig Leeuwardenaren naar Bergen aan Zee waar de mensen om 11:00 uur in Landgoed Huize Glory met een kopje koffie werden verwelkomd door onze burgemeester Hafkamp, Niek Weel, Marry Ranzijn, Leo Rotthier, Wim Jan Schotten en Stella Schrijver.

Na een welkomstpraatje van burgemeester Hafkamp en voorzitter Niek Weel hield Leo een leuk en leerzaam verhaal over de geschiedenis van Bergen en Bergen aan Zee en ook over de geschiedenis van Huize Glory. Hierna werd de groep in tweeën gedeeld en kregen de mensen onder deskundige leiding van Leo en Wim Jan een voortreffelijke rondleiding.

De bus bracht de mensen om 13:00 uur naar Fabels waar geluncht werd (op eigen kosten).

Om 14:00 uur mochten de mensen mee met Leo en Wim Jan voor een rondleiding door Bergen Centrum en Park Meerwijk.

Ter afsluiting werd een drankje geschonken in het Parkhotel; de Historische Vereniging Leeuwarden verraste de aanwezige Bergense verenigingsleden en de burgemeester met een aardige Friese attentie.

Dankzij de deskundige en enthousiaste inzet van Wim Jan en Leo, en ook door het goede weer had iedereen een fantastische dag.

Komende zomer volgt een uitnodiging voor een tegenbezoek in Leeuwarden waarbij het bestuur en de Steunpilaren van harte welkom zijn.

Schilders in en rondom Bergen

met Jan van Schoorl, van Ruysdael, Picasso, de Egmondse en de Bergense school de duinstreek in.

Aan de hand van schilders die gewerkt hebben in en rondom Bergen maken we een ontdekkingsstocht door de schilderkunst vanaf 1500 tot nu.

De lezing begint met Jan van Scorel (1495-1562). Hij was de zoon van de dorpspastoor uit Schoorl en kreeg zijn opleiding in het atelier van Cornelis Buys I in Alkmaar. Hij zou uitgroeien tot een van de grootste renaissance-kunstenaars die Nederland heeft gekend. Hij maakte een drieluik voor de Oude Kerk in Amsterdam en reisde om zijn opleiding te voltooien naar Rome waar hij conservator werd van de pauselijke kunstschaten in het Vaticaan. Behalve schilder was hij ook uitvinder en maakte hij onder andere een plan om de polder de Zijpe droog te malen. Niet voor niets werd hij de Leonardo da Vinci van het Noorden genoemd.

Gaandeweg zien we hoe het landschap in de 17e eeuw een zelfstandig genre wordt.

Een mooi voorbeeld hiervan is natuurlijk de familie van Ruysdael die reeds in de Gouden Eeuw de schoonheid van de duinen en het strand rondom Egmond ontdekte en dat vele keren heeft vastgelegd.

Na de aandacht van de 17e eeuwse Van Ruysdaels is Egmond in de schilderkunst in de vergetelheid geraakt, zo lijkt het. Maar in de 19e eeuw werd het dorp weer op de kaart gezet door Amerikaanse schilders. Het waren onder andere George Hitchcock (1850-1913) en Gari Melchers (1860-1932) die in Egmond een schildersschool hebben gesticht die elk jaar weer door, met name Amerikaanse, kunstenaars werd bezocht.

Na de pauze ontmoeten we onder andere Picasso die als jonge kunstenaar een tijdje in Schoorl en Schoorlham heeft gewoond.

We eindigen met de Bergense School en zien de invloed van het expressionisme en het kubisme. Leo Gestel (1881-1941) is hier een mooi voorbeeld van. Zijn atelier in Amsterdam werd een sociaal trefpunt waar de avant garde van de hoofdstad bij elkaar kwam. Het atelier zou de geschiedenis ingaan als de Jan Steenzolder waar dichters, schrijvers en musici geregeld bij elkaar kwamen om van gedachten te wisselen over politiek, kunst en cultuur. Gestel be-

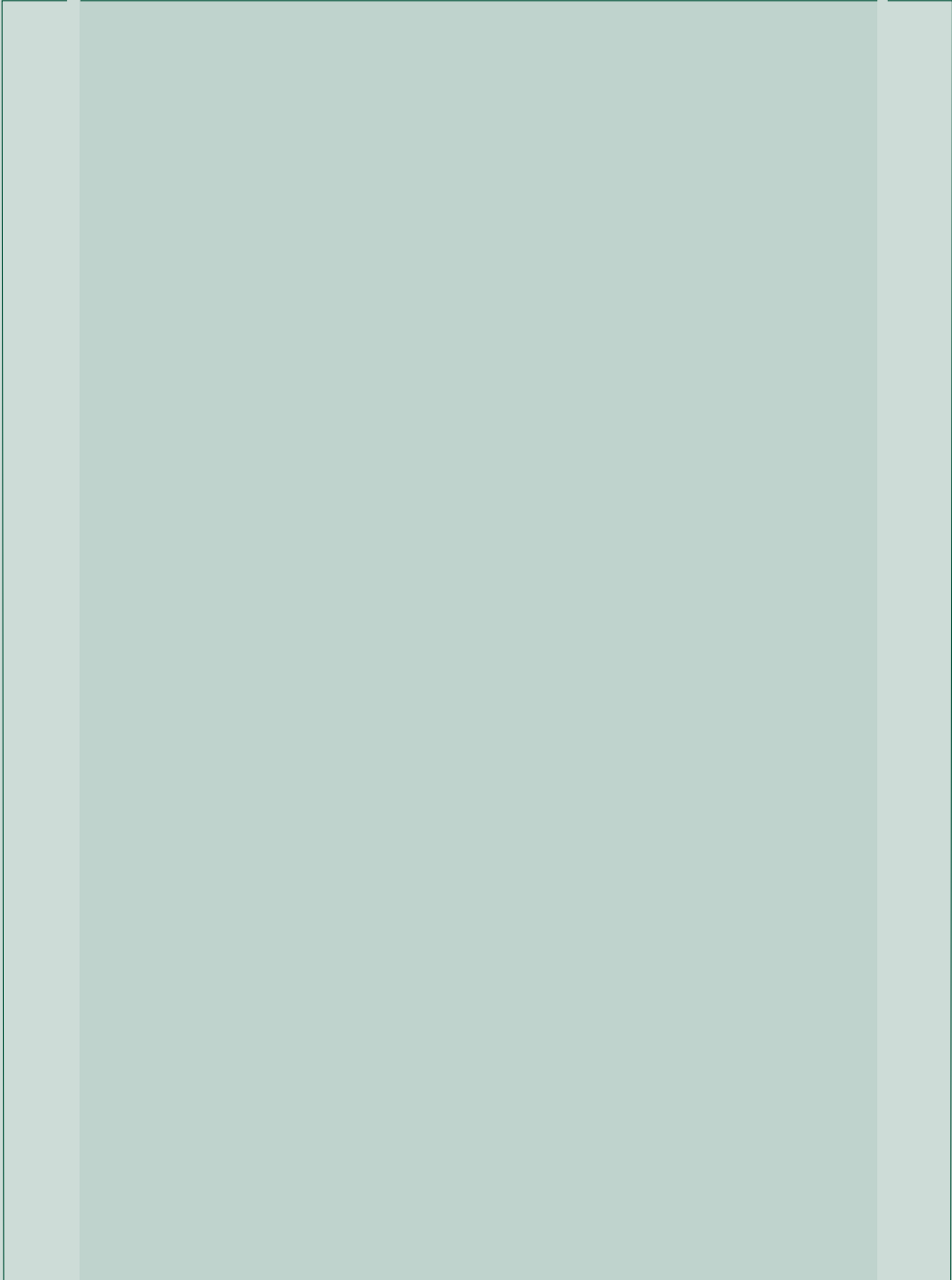
zocht een paar keer Parijs en was gecharmeerd van het kubisme van Picasso. We zien de invloed van deze Spaanse schilder (maar ook de invloed van Van Gogh) terug in het werk van Leo Gestel.

Wie 'Bergense School' zegt, denkt aan krachtige, donkere schilderijen met vrije, enigszins kubistisch aandoende vormen. De werken zijn vaak opgezet in donkere aardkleuren met enkele felle kleuraccenten. Wat opvalt zijn de sterke licht-donker contrasten en de forse penseelstreek. Details zijn weggelaten. Het ging de schilders kennelijk om de essentie. De Bergense School werd een eerste originele uiting van wat later het Nederlandse expressionisme zou gaan heten.

Simon Giling

HISTORISCHE VERENIGING BERGEN NH

HISTORISCHE VERENIGING BERGEN NH

Bestuur

Voorzitter	Niek Weel
Secretaris	Guillaume van Weele
Penningmeester	Marry Ranzijn
Lid en vice-voorzitter	Rein van der Sluijs
Lid	Leo Rotthier
Lid	Jaap Schoen
Lid	Stella Schrijver
Lid	Louis Witte

Werkgroepen

Coördinator

Portefeuillehouder namens het bestuur

Beeld en Geluid	Jaap Schoen	Jaap Schoen
Beheer Oude Begraafplaats	Willem Jan Bleijs	Niek Weel
Excursies	Leo Rotthier	Leo Rotthier
Historisch Onderzoek	Herman Gelens	Vacature
PR en Evenementen	Stella Schrijver	Stella Schrijver
Redactie Kroniek	Rein van der Sluijs	Rein van der Sluijs
Verspreiding drukwerk	Lau Vrasdonk	Marry Ranzijn
Website	Fred Jostmeijer	Louis Witte

Redactieadres Bergense Kroniek en Themanummers

Post: Dravikweg 16, 1861 XP Bergen (NH)

E-mail: redactie@hvb-nh.nl

Website HVB

www.hvb-nh.nl of www.historischeverenigingbergen.nl

Secretariaat

Antwoordnummer 86174
1860 VB Bergen NH
Tel: 072 58 96 881
E-mail: secretaris@hvb-nh.nl

Ledenadministratie

Barbara Jensen / Annie Vlaar
Antwoordnummer 86174
1860 VB Bergen NH
Tel: 072 58 162 67
E-mail: ledenadministratie@hvb-nh.nl

Portefeuillehouder

Marry Ranzijn